

Oslo, 31.mars 2020

Til Barne- og familiedepartementet

Innspill til samarbeidsstrategien for barn i lavinntektsfamilier

På bakgrunn av innspillmøtet om samarbeidsstrategien for barn i lavinntektsfamilier 12. desember 2019, ønsker Norsk Friluftsliv å komme med et skriftlig innspill.

Om Norsk Friluftsliv

Norsk Friluftsliv representerer 17 frivillige friluftslivsorganisasjonene i Norge med til sammen rundt 970.000 medlemskap og rundt 5.000 lokale lag og foreninger. Friluftslivet utgjør dermed en vesentlig andel av frivillighet og organisert aktivitet i Norge. En stor andel av aktiviteten er også egenorganisert. I sum gjør dette friluftslivet til Norges største fritidsaktivitet, og den største «leverandøren» av fysisk aktivitet.

Det sentrale målet for idrettspolitikken er «idrett og fysisk aktivitet for alle». Friluftsliv er derfor definert som en viktig del av norsk idrettspolitik. Friluftslivet aktiviserer hver dag store grupper mennesker, som ellers ikke deltar i organisert aktivitet. Det er derfor viktig både for folkehelse og trivsel. Undersøkelser gjennomført av Ipsos viser at friluftsliv er den aktiviteten som flest kunne tenke seg å gjøre mer av.

En av hovedoppgavene for Norsk Friluftsliv er å arbeide for et trygt og mangfoldig friluftsliv for alle. Friluftsliv skal være like tilgjengelig for alle uavhengig av økonomi, kulturell bakgrunn eller funksjonsevne. I dette innspillet ønsker Norsk Friluftsliv å trekke frem hvordan medlemsorganisasjonene kan bidra i å gi barn og unge sosiale nettverk og oppfylle fritidserklæringen, og hva som er nødvendig i denne sammenheng for å oppnå dette.

Fritid, helse og sosial inkludering

Å delta på en fritidsaktivitet gir tilgang til opplevelser, mestring, venner og sosial tilhørighet. Forskning viser at mennesker uten sterke sosiale bånd og med svake sosiale nettverk rundt seg har større sannsynlighet for å utvikle dårlig fysisk og psykisk helse. Å legge til rette for deltakelse på ulike fritidsarenaer i lokalsamfunnet er derfor av stor betydning for en god oppvekst.

Friluftsliv er Norges største fritidsaktivitet, og er et unikt virkemiddel for å bidra til økt inkludering, og til å gi bedre helse, mer fellesskap, bedre kulturinnsikt og nye relasjoner. Friluftsliv er stort sett tilgjengelig over hele landet hele året, er rimelig og gir store fysiske og psykiske helsegevinster.

Skape møteplasser

Ved å støtte opp under åpne møteplasser slik som friluftslivet er, vil barn, ungdom og deres foreldre inkluderes i nærmiljøet. Våre medlemsorganisasjoner arrangerer flere åpne og gratis aktiviteter, det er heller ikke nødvendig med masse utstyr, og der det er behov, er det også de

fleste steder mulig å låne fra forening eller utlånsentral. Utfordringen til våre organisasjoner er at de ikke vet hvem disse barna som lever i lavinntektsfamilier er, eller hvordan de skal nå ut til dem. De er avhengige av å samarbeide med skolene og tilby aktiviteter for alle, og helst møte barna i skolesammenheng, hvor organisasjonene kan tilby aktiviteter spesielt for skolen, og da gjerne skoler med høy andel av barn og unge i lavinntektsfamilier. Samarbeid kan også være med andre organisasjoner eller offentlige instanser som er i kontakt med målgruppene. Imidlertid er det utenfor skolen begrenset med møteplasser hvor slik dialog kan opprettes, og hvor man samtidig kan nå elever fra alle sosiale lag.

Norsk Friluftsliv foreslår:

At regjeringen ser på en løsning for å skape en møteplass i den enkelte kommune/bydel på tvers av friluftsansjonene/frivilligheten og kommunen.

Å bidra til at den enkelte kommune/bydel å etablere en frivillighetspolitikk kan være en god start, men dette fordrer også en god dialog mellom en eventuell frivillighetskoordinator i kommunen/bydelen og de som kjenner til/er i dialog med disse barna, slik som for eksempel Familiesenteret, flyktningtjenesten eller NAV gjør.

Aktivitetsråd

Kommunene er viktige premissleverandør for lokal aktivitet. Forskning og erfaring viser imidlertid at frivillige, både organiserte og uorganiserte, i for liten grad sitter ved bordet når saker som omhandler friluftsliv og aktivitet behandles i kommunene. Dette kan lokale aktivitetsråd for lavterskel og ikke-konkurrerende aktiviteter bøte på. Målet for aktivitetsrådet er å fremme behov for anlegg og ressurser til kommunen fra grupper og aktiviteter som ikke er en del av den organiserte idretten, og som ikke har egen høy stemme til å fremme sine krav. En prøveordning i flere kommuner kan vise seg å være en av de beste og mest fornyende lokale tiltakene for både friluftsliv og annen fysisk aktivitet. Norsk Friluftsliv og organisasjonen TVERGA er i gang med prøveprosjekter allerede, og stiller gjerne sine erfaringer og kunnskap til disposisjon.

Norsk Friluftsliv foreslår:

At regjeringen ser på denne modellen som et alternativ til møteplass for å styrke kommunens og frivillighetens samarbeid om å skape mer lokal aktivitet for flere.

Fritidskortet

Å skape en møteplass på tvers kan også ses i sammenheng med fritidskortet. Slik prøveordningen er i dag, når man nødvendigvis ikke de barna som trenger en slik ordning mest, og samordningen på hva og hvordan et slikt kort kan brukes er heller ikke gunstig. Igjen er man nødt til å se på samspillet mellom offentlig og frivillig sektor, de som leverer fritidsaktiviteten.

Fritidskortet kan være et godt tiltak for å fremme deltakelse og inkludering i aktivitet for barn og unge. Men det er viktig at midlene som avsettes bidrar til jevnlig aktivitet og at denne foregår i tilknytning til organisasjoner/miljøer. Kortet bør ikke brukes til engangsopplevelser eller

aktivitetsutstyr som ender på loftet. I tillegg må ikke ordningen medføre et stort byråkrati for frivilligheten.

Norsk Friluftsliv foreslår:

At regjeringen viderefører satsningen på fritidskortet i tett dialog med, og med en bred involvering av, organisasjoner også innen friluftslivet. Kortet må ivareta deltakelse/medlemskap i organisasjoner som også tilbyr aktivitet jevnlig, ikke kun ukentlige samlinger/treninger til fastsatte tider.

Fritidsguide

Det kan være utfordrende for barn og unge å finne frem til fritidsaktiviteter i nærmiljøet. Hvilke tilbud som finnes, hva det innebærer og hva det koster. Da kan det føles tryggere med en person/guide som kan veilede og hjelpe, og kanskje dra på aktiviteten sammen med deg.

Kommunene/bydelene sliter også med å få en oversikt over hvilke tilbud som finnes, og etterspør mentorordninger eller lignende som kan hjelpe de med større behov for oppfølging.

Det finnes ulike ordninger i dag. Røde Kors har flyktingguider og Frivilligsentralene tilbyr Veivisere i samarbeid med Kirkens Bymisjon. Disse retter seg kanskje spesielt mot nyinnvandrere. Idretten har en ordning med aktivitetsguider for barn og unge mellom 6-18 år.

En plattform som samler alle disse, kan gjøre det enklere både for den enkelte og kommunene å finne noen som kan bidra til at de med større behov for tilrettelegging og oppfølging kan lykkes med sine mål. Dette vil også bidra til at det blir langt enklere å inkludere nye medlemmer og at flere føler tilhørighet i sitt lokalmiljø.

Norsk Friluftsliv foreslår:

At det startes et arbeid for å samle disse ulike ordningene på en plattform, og at idrettens ordning med «Aktivitetsguider» utvides til også å omfatte andre aktivitetsorganisasjoner, som friluftslivsorganisasjonene. Dette vil bidra til at det blir langt enklere å inkludere nye medlemmer og at flere føler tilhørighet i sitt lokalmiljø.

Norsk Friluftsliv er kjent med at Frivillighet Norge utvikler en plattform kalt Ungfritid.no, med hensikt å samle informasjon om varige fritidsaktiviteter for alle barn i alderen 6-18 år. En løsning kunne være å tilby fritidsguider via denne plattformen, eller i forlengelse av.

I sum så handler alle disse innspillene om å skape en bedre kobling mellom tilbud og de som har behov for dem, både de ulike tjenesteområdene i kommunen/bydelen og hos den enkelte bruker. Norsk Friluftsliv tror at en bedre samordning mellom frivilligheten, spesielt med tanke på friluftslivsorganisasjonene, og kommunene/bydelene kan bidra til å at flere barn og unge får muligheten til å delta på en varig fritidsaktivitet. Dette vil bidra til at det enkelte barn får tilgang til opplevelser, mestring, venner og sosial tilhørighet. Som igjen vil styrke sosiale bånd og nettverk, og derigjennom både den fysiske og psykiske helsen, og en bedre oppvekst. På denne måten kan

vi også bidra til å forebygge utenforskap, oppfylle fritidserklæringen, og kanskje bidra til at fattigdom ikke går i arv.

Vennlig hilsen
Norsk Friluftsliv

Lasse Heimdal
Generalsekretær

Tonje Refseth
Prosjektleder mangfold og inkludering

